8.5 HYVINVOINTIPALVELUT

Talousarvio vuodelle 2027 ja -suunnitelma vuosille 2028 – 2029

Palvelualueen yleistavoite

Palvelualueen yleistavoite

Hyvinvointipalveluiden tavoite on näkyä ja olla mukana kuntalaisten arjessa yhteisöllisyyttä edistäen. Keskeisenä toiminta-ajatuksena on mahdollistaa monipuolisia vapaa-ajantoimintoja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistäviä palveluita yhdenvertaisesti. Hyvinvointipalveluiden päämäärä on lisätä Limingan kunnan veto- ja pitovoimaisuutta asuinpaikkakuntana.

Yleiskuvaus palvelualueen palveluista ja tarkoituksesta

Hyvinvointipalvelut ovat lakisääteisiä peruspalveluita. Laki velvoitaa kuntaa edistämään kuntalaisten hyvinvointia. Hyvinvointipalvelut koostuvat nuorisopalveluiden, kirjasto- ja kulttuuripalveluiden, liikuntapalveluiden ja kansalaisopistopalveluiden yksiköistä. Hyvinvointityö pohjautuu elämänkaaren mukaisen hyvinvointisuunnitelmaan. Suunnitelma rakentuu lasten ja nuorten, työikäisten ja ikääntyvän väestön suunnitelmaosiosta ja se seuraa kuntastrategisiaan määriteltyjä strategisia kärkiä.

Nuorisopalveluiden työ on ennaltaehkäisevää kasvatustyötä, jota tehdään sekä alueellisesti että keskitettyinä palveluina. Nuorisotyön tavoitteena on toimia kasvastuskumppanina nuorten arjessa. Toiminta jaetaan kolmeen työmuotoon: yksilöllinen työ, yhteisöllinen työ sekä yhteiskunnallinen työ. Yksilöllisen nuorisotyön tavoitteena on tukea lasten ja nuorten yksilöllistä kasvua, itsenäistymistä ja osallisuutta. Yhteisöllisen nuorisotyön tavoitteena on tukea lasten ja nuorten sosiaalisia suhteita ryhmässä ja yksilönä. Yhteiskunnallisessa nuorisotyössä tavoitteena on nuorten aseman parantaminen. Toiminnan kantavana periaatteena on yhdenvertaisuus ja toiminnallinen tasa-arvo, joita pyritään huomioimaan kunnan tarjoamien palvelujen kehittämisessä ja toteutuksessa. Yhteiskunnallisessa nuorisotyössä myös pyritään tuomaan nuorten ääni päätöksentekoon.

Kirjastopalveluiden tarkoituksena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin. Toiminnan keskiössä on turvata tiedon saatavuutta, kehittää lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa. Kirjastopalvelut tarjoavat mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä edistävät aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Kirjastotilat tarjoavat lainattavien aineistojen lisäksi monenlaisia yhteisöllisiä tiloja, joissa voi lukea, opiskella, työskennellä tai osallistua tapahtumiin.

Kulttuuripalvelut tarjoavat laadukkaita ja monipuolisia tapahtumia sekä yksin että yhteistyössä kumppanitoimijoiden kanssa. Kulttuuripalvelut toteuttavat kulttuurikasvatussuunnitelmaa, ylläpitävät museotoimintaa ja vaalivat paikkakunnan kulttuurihistoriaa. Kulttuuripalvelut tukevat vuosittain avustustoiminnalla paikallisia kulttuurialan harrastajia ja yhdistyksiä.

Liikuntapalveluiden toiminnan keskiössä on poistaa liikkumattomuutta ja edistää kuntalaisten liikunnallista aktiivisuutta. Liikuntapalveluiden toiminnat koostuvat monipuolisten liikuntapaikkojen

lisäksi elintapaneuvonnasta, soveltavan liikunnan palveluista ja liikunnanohjaustyöstä.

Liikuntapalveluiden järjestämisen lähtökohtana on tarjota jokaiselle kuntalaiselle yhdenvertainen mahdollisuus liikunnalliseen aktiivisuuteen. Vaikuttava liikunnanedistämistyö perustuu poikkitoiminnallisuuteen ja siksi eri hallintokuntien sekä hyvinvointialueen kanssa tehtävä yhteistyö on liikuntapalveluiden toiminnassa merkittävässä roolissa.

Kansalaisopisto pyrkii alueellisen toiminnan lisäksi tarjoamaan paikallisia mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiselle. Kansalaisopistotoiminta on matalan kynnyksen toimintaa, joka tarjoaa kaikille kuntalaisille osallistumisen ja yhteisöllisyyden mahdollisuuksia. Hyvin toteutettu kurssitoiminta lisää paikkakunnan elinvoimaa ja kuntalaisten elämänlaatua ja antaa mahdollisuuksia sosiaalisen verkoston ja henkisen hyvinvoinnin kasvattamiseen. Kansalaisopisto on lisäksi aktiivinen kulttuuritoimija, joka järjestää alueensa kunnissa esimerkiksi konsertteja, näyttelyitä ja tapahtumia. Kansalaisopistopalveluita tuotetaan yhdessä Tyrnävän ja Lumijoen kuntien kanssa.



Kuva: Limingan kunnan hyvinvointisuunnitelman rakenne.

Hyvinvointi on käsitteenä laaja, joten sen edistäminen kuntatasolla vaatii usein poikkihallinnollista toimintaa ja poikkihallinnollisia toimia. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos määrittelee hyvinvoinnin kolmeen ulottuvuuteen: terveyteen, materiaaliseen hyvinvointiin ja koettuun hyvinvointiin tai elämänlaatuun. Hyvinvointi-käsite viittaa suomen kielessä sekä yksilölliseen hyvinvointiin että yhteisötason hyvinvointiin. Yhteisötason hyvinvoinnin ulottuvuuksia ovat mm. elinolot, työllisyys ja työolot sekä toimeentulo. Yksilöllisen hyvinvoinnin osatekijöiksi taas luetaan sosiaaliset suhteet, itsensä toteuttaminen, onnellisuus ja sosiaalinen pääoma.

Limingassa hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen lähtee kuntastrategiasta – hyvinvoiva kuntalainen ja osallisuus sekä kokemisen, näkemisen ja tekemisen mahdollisuus ovat toiminnoissamme keskeisiä kärkiä. Toimintamme painopiste on helposti saavutettavissa palveluissa, varhaisessa tuessa ja

ennaltaehkäisyssä.
Kuntalaisten näköiset palvelut tehdään osallistamisella. Vahvistamme osallisuutta ja yhteisöllisyyttä luomalla mahdollisuuksia kohtaamiseen ja vuoropuheluun sekä tukemalla eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja vapaaehtoisjärjestöjen aktiivista toimintaa. Sidosryhmätyön toimintatapoina käytetään osallisuusfoorumeita, seuraparlamenttia, nuorisovaltuustoa sekä vanhus- ja vammaisneuvostoa. Kunnan palveluissa edistetään aktiivisesti hyvinvointia ja terveyttä kaikissa elämänkaaren vaiheissa. Tätä toteutetaan tarjoamalla laaja valikoima tarpeeseen vastaavia palveluja ja toimintoja.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä toteutetaan Limingassa poikkihallinnollisesti osana kunnan eri palvelualueiden perustehtävää. HYTE-työhön on yhdistetty lasten, nuorten ja perheiden LYK-työ, jolloin hyvinvointia tarkastellaan yhtenä kokonaisuutena eri ikä- ja väestöryhmien näkökulmista. Yhteisellä toimintamallilla vahvistetaan tiedolla johtamista, eri palvelualueiden yhteistyötä sekä hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen ja osallisuuteen liittyvien ilmiöiden tunnistamista ja niihin reagointia.

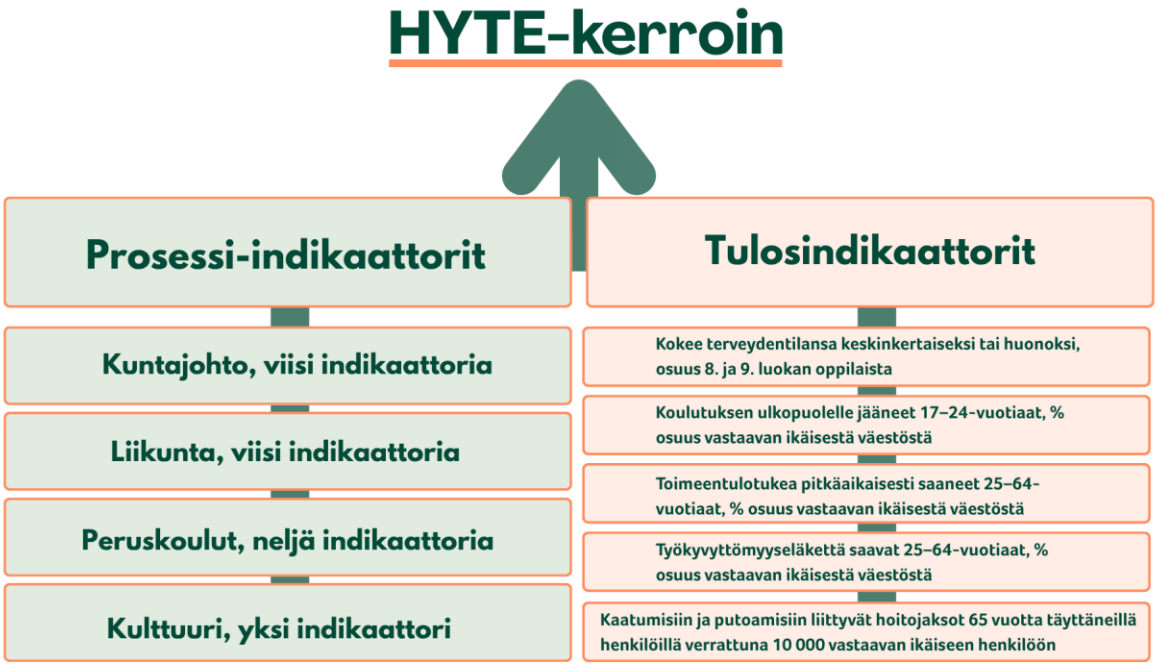
Yhteinen LYK- ja HYTE-rakenne tukee hyvinvointitiedon kokoamista, tavoitteiden ja toimenpiteiden yhteensovittamista sekä niiden toteutumisen ja vaikutusten seurantaa. Työryhmä vastaa käytännön valmistelusta, yhteensovittamisesta ja seurannasta, ohjausryhmä tavoitteiden ja painopisteiden linjaamisesta sekä toiminnan suuntaamisesta ja laajennettu ohjausryhmä tuo työhön kuntalaisten, järjestöjen, vaikuttamistoimielinten ja muiden yhteistyötahojen näkökulman.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia kohtaamiseen, vuoropuheluun ja yhteiseen tekemiseen. Järjestöt, vaikuttamistoimielimet ja muut yhteistyökumppanit ovat osa hyvinvointityön suunnittelua, toteuttamista ja arviointia. Laajennettu LYK-HYTE-ohjausryhmä toimii yhteisenä keskustelu-, osallistumis- ja kehittämisfoorumina, jonka kautta eri väestöryhmien ja verkostojen havainnot ja kehittämistarpeet tuodaan osaksi hyvinvointityötä. Osallisuusfoorumit, nuorisovaltuusto sekä vanhus- ja vammaisneuvosto täydentävät osallistumisen ja vaikuttamisen kokonaisuutta ja tuovat eri kuntalaisryhmien näkemyksiä kunnan toiminnan ja palvelujen kehittämiseen.

Kunnan nuoresta ikärakenteesta johtuen lapset ja nuoret ovat hyvinvoinnin edistämisen kannalta hyvin keskeinen kohderyhmä. Lasten ja nuorten hyvä ja sujuva arki mahdollistuu palvelualueiden toimivasta yhdessä tekemisestä, alkaen sivistyspalveluiden varhaiskasvatuksesta.

Hyvinvoinnan edistämisen työhön tarvitaan poikkihallinnollista toimintaa, jossa jokaisella on oma roolinsa. Teknisellä toimella on merkittävä rooli kaavoituksessa ja rakentamisessa, kun taas kunnossapidon toiminta keskittyy väylien kunnossapitoon ja yleisten alueiden hoitamiseen. Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut tuottavat terveellistä ruokaa lapsille ja nuorille eri ikävaiheissa sekä turvalliset ja puhtaat tilat arjen toimintoihin.

Kuntien tekemää hyvinvoinnin edistämistyötä arvioidaan valtakunnallisen HYTE-kertoimen avulla. HYTE-kertoimen tavoitteena on kannustaa kuntaa vahvistamaan kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä edistävää toimintaa. Se myös määrittää valtion kunnalle myöntämän rahallisen tuen määrän. Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuun ollessa hyvinvointialueella, on kunnan vastuu erityisesti ennaltaehkäisevässä työssä ja hyvinvointia tukevien elinympäristöjen ja palvelujen kehittämisessä. Hyte-kerroin arvioi kunnan onnistumista tässä työssä.



Kuva: HYTE-kertoimen muodostuminen eri indikaattoreista (mukailtu lähteestä: THL) .

HYTE-kertoimen prosessi-indikaattorit kuvaavat sitä, millä tavoin hyvinvoinnin edistämisen työtä kunnassa tehdään ja millaiset rakenteet siihen on olemassa. Prosessi-indikaattoreita päivitetään kahden vuoden välein siten, että osa indikaattoreista päivitetään parittomina ja osa parillisina vuosina. Prosessi- ja tulosindikaattoreiden osuuksien painoarvo kertoimen laskemisessa on 50 prosenttia.

Toimintaympäristöanalyysi

Sosiaalisen, taloudellisen ja digitaalisen jakautumisen ilmiöt näkyvät valtakunnallisesti, eikä Liminka ole näiden ilmiöiden ulkopuolella. Ilmiöt heijastuvat koko hyvinvointipalveluiden palvelualueelle ja korostavat tarvetta yhdenvertaisille ja saavutettaville palveluille. Esimerkiksi maksukyvyn heikkeneminen näkyy erityisesti tapahtumiin osallistumisessa ja voi kaventaa kuntalaisten mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa. Digitaalisuuden kehitys etenee eri ikäryhmissä eri tahtiin, mikä puolestaan haastaa sähköisesti tarjottavien palveluiden saavutettavuutta.

Nuorten toiminnassa valtakunnalliset ilmiöt näkyvät myös liminkalaisessa nuorisotyössä, ja niihin pyritään puuttumaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Nuorten tulevaisuususkon tukeminen on täekeä tehtävä, jotta meillä on hyvinvoivat nuoret. Toiveikkuus toimii puskurina ahdistusta, masennusta ja uupumusta vastaan. Nuori, joka näkee itsellään paikan tulevaisuudessa, kiinnittyy

helpommin koulutukseen ja työelämään. Usko siihen, että asioihin voi vaikuttaa, motivoi nuoria äänestämään, osallistumaan ja toimimaan demokratian puolesta sen sijaan, että he kyynistyisivät. Nuorten keskusteluissa on noussut esiin suvaitsemattomuus ja rasistinen puhe eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin liittyen. Näihin ilmiöihin pyritään vaikuttamaan keskustelemalla nuorten kanssa sekä lisäämällä vanhempien tietoisuutta kutsumalla asiantuntijoita puhumaan sekä nuorille että aikuisille.
Nuorisopalvelut ovat mukana pilotoimassa Jalkautuva turvaverkko-hankkeetta, jolla pyritään kehittämään yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa menetelmiä nuorten tukemiseen ja näiden vaikutusten seuraamiseen. Hankkeen tavoitteena on saada lastensuojeluilmoitusten määrä laskuun.

Paikallaan olo ja liiallinen liikkumattomuus haastavat kuntien lisäksi myös muita toimijoita, kolmannesta sektorista yksityiseen. Vaikka ilmiö ei ole uusi, liikuntapalveluiden järjestämisessä tulee edelleen näkyä painotus liikkumattomuuden vähentämisessä. Liikkumattomuus on saanut valtakunnallisesti enemmän huomiota, mikä lisää painetta myös perinteisille kunnan liikuntapalveluille. Liikkumattomuuden syyt ovat usein yksilöllisiä, ja niiden tunnistaminen vaatii parempaa paikallista ja väestöryhmäkohtaista tuntemusta. Resurssien kohdentamisen lisäksi on tärkeää huomioida liikunnan edistämistyö sekä yhdenvertaisten mahdollisuuksien tarjoaminen, jotta ei saa unohtaa. Taloudellisesti haastavat ajat ja liikkumattomuus muuttavat liikuntapalveluiden toimintaympäristöä entistä vaativammaksi, ja siksi tarvitaan kykyä uudistua ja kokeilla uusia toimintamalleja.

Toiminnan kehittäminen

Toimintaympäristön muutoksiin vastataan kehittämällä hyvinvointipalveluja kuntalaisten muuttuvat tarpeet huomioiden. Kehittämistyössä tutustutaan digitaalisuuden tarjoamiin mahdollisuuksiin ja hyödynnetään niitä tarkoituksenmukaisesti palvelujen saavutettavuuden, viestinnän ja osallistumisen tukena. Lisäksi liikkumis- ja kulttuuriohjelmien tavoitteita viedään suunnitelmallisesti käytäntöön ja niiden pohjalta kehitetään hyvinvointia, aktiivisuutta ja osallisuutta tukevia palveluja ja toimintatapoja.

Hyvinvointipalveluissa kehittämistyötä on tehty ansiokkaasti hanketoiminnan kautta.
Lakeuden Sillat -hanke on ollut Kempeleen, Limingan ja Tyrnävän yhteinen hanke, jossa kehitettiin yhdenvertaisia palveluja erityisesti heikoimmassa työmarkkina-asemassa oleville henkilöille. Hanke päättyy vuonna 2026 ja sille on haettu jatkohanketta. Jatkohankkeen tavoitteena on vahvistaa matalan kynnyksen palvelujen saavutettavuutta, edistää osallisuutta sekä tukea heikossa työmarkkina-asemassa olevien nuorten ja työikäisten työ- ja toimintakykyä, työelämävalmiuksia ja etenemistä kohti koulutusta tai työllistymistä. Samalla vahvistetaan monialaista yhteistyötä ja juurrutetaan kehitettyjä toimintamalleja osaksi kuntien pysyviä palveluja.

Liikunta- ja kulttuuriohjelma

Talous

Käyttötalous (sisäinen/ulkoinen)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**298 229**	**263 500**	**345 791**	**349 391**	**352 991**
Myyntituotot	12 171	29 500	29 500	30 100	30 700
Maksutuotot	157 824	138 000	150 000	153 000	156 000
Tuet ja avustukset	105 014	76 500	146 291	146 291	146 291
Muut toimintatuotot	23 221	19 500	20 000	20 000	20 000
TOIMINTAKULUT	**-3 213 570**	**-3 335 879**	**-3 425 401**	**-3 503 107**	**-3 538 654**
Henkilöstökulut	-1 118 743	-1 211 365	-1 274 118	-1 315 100	-1 341 200
Palkat ja palkkiot	-909 960	-985 550	-1 032 674	-1 066 500	-1 087 800
Henkilösivukulut	-208 783	-225 816	-241 445	-248 600	-253 400
Palvelujen ostot	-623 554	-635 116	-673 361	-702 756	-711 856
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-183 862	-181 340	-190 390	-194 100	-197 900
Avustukset	-224 890	-224 100	-217 000	-219 300	-221 600
Muut toimintakulut	-1 062 521	-1 083 958	-1 070 531	-1 071 851	-1 066 099
TOIMINTAKATE	**-2 915 341**	**-3 072 379**	**-3 079 610**	**-3 153 716**	**-3 185 663**

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet suunnitelmakaudella

- Limingan 550 juhlavuoden näkyminen palvelualueen tapahtumissa
- Vanhan Limingan museoalueen tapahtumien kehittäminen
- Päivitetyn hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden vieminen käytäntöön
- Palvelualueen sisällä olevan asiantuntijuuden esiin tuominen
- Erilaisten vaikutusarviointien kokeileminen palvelualuetta koskevassa päätöksenteossa
- Kansalaisopiston kurssitarjonnan kehittäminen entisestään
- Liikkumisohjelman toimenpiteiden toteuttaminen
- Kulttuuriohjelman toimenpiteiden vieminen käytäntöön
- Palvelupistetoimintamallin vakiinnuttaminen
- Ikäihmisten osallisuuden vahvistaminen palveluiden kehittämisessä
- Erityisnuorten kirjastopalveluiden vieminen osaksi kirjasopalveluiden arkea
- Kirjastopalvelu jatkuu Tupoksessa
- Palvelualueen toimintojen tehokkaampi viestintä
- Nuorten yhteisöllisyyden lisääminen 550 juhlavuoden tapahtumien kautta
- Tuetaan nuorten turvallista arkea muun muassa kiusaamisen vastaisella toiminnalla ja yhdenvertaisuutta edistävällä työllä

Toimintasuunnitelma

Hyvinvointialue Pohde tulee vielä vuosia vaikuttamaan kunnan matalan kynnyksen toimintojen kehittämistyöhön ja yhdyspintojen rakentamiseen. Kunnan ennaltaehkäisevän työn rooli on alkanut hahmottumaan osana kunnan lakisääteisiä peruspalveluita. Vallitseva toimintaympäristön muutos tulee näkymään matalan kynnyksen ja ennalta ehkäisevän toiminnan kasvun tarpeena liikunta-, kulttuuri-, kansalaisopisto- ja nuorisopalveluissa. On tärkeää tunnistaa ne kohdat, jotka voivat pudottaa kuntalaisen palveluketjusta ja siten vahvistaa toimintaprosesseja ennakoivasti.

Hyvinvointialueen kanssa tehtävää yhteistyötä pyritään parantamaan vastinparityön kautta. Sen avulla muodostetaan yhteistä tilannekuvaa, parannetaan tiedonkulkua ja tunnistetaan palveluketjujen yhdyspinnoilla olevia kehittämistarpeita. Havaittuihin palveluketjujen katkoskohtiin haetaan yhdessä ratkaisuja ja sovitaan tarvittavista toimintatavoista. Tavoitteena on sujuvoittaa kuntalaisten

ohjautumista oikea-aikaisesti kunnan, hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden palveluihin.

Nuorisotyön työmuotoja ovat yksilöllinen, yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen nuorisotyö. Työtä ohjaa nuorisolaki. Työntekijät kouluttautuvat ja kehittävät osaamistaan säännöllisesti. Limingassa nuorisopalveluiden kohderyhmänä ovat 7–28 -vuotiaat nuoret. Toiminnan suunnittelussa huomioidaan erilaiset kyselyt, joita tehdään liminkalaisille nuorille kuten toiveita loma-ajan toimintaan ja kouluterveyskysely.

Yksilöllisessä nuorisotyössä lähtökohtana on nuoren suhde itseensä ja luotettaviin aikuisiin. Tavoitteena on tukea lasten ja nuorten yksilöllistä kasvua, itsenäistymistä ja osallisuutta. Yksilöllisessä nuorisotyössä menetelminä ovat pienryhmätoiminnat ja yksilökeskustelut.
Yhteisöllisessä nuorisotyössä lähtökohtana on nuoren suhde toisiin nuoriin, omaan lähiympäristöön sekä maailmaan kulttuuriin ja luontoon. Tavoitteena on tukea lasten ja nuorten sosiaalisia suhteita ryhmässä ja yksilönä. Työmenetelminä ovat nuorisotilatoiminta, tapahtumat, kansainvälinen toiminta, leirit ja retket, kerhotoiminta sekä koululla tehtävä nuorisotyö.
Yhteiskunnallisessa nuorisotyössä lähtökohtana on nuorten suhde palvelujärjestelmään ja rakenteisiin. Tavoitteena on parantaa nuorten asemaa yleisesti kunnassa. Yhteiskunnallisessa nuorisotyössä työmenetelminä on kunnan sisäisten ja ulkoisten yhteistyötahojen kanssa tehtävä verkostotyö, Lapsiystävällinen kunta -työ ja nuorten edustuksellinen osallisuus.
Sillat-hankkeen kautta tarjotaan matalankynnyksen ohjaamotoimintaa nuorille aikuisille Lakeustalolla, johon on keskitetty useampia palveluja saman katon alle. Etsivät nuorisotyöntekijät saavat nuorellle tämän kautta nopeammin ohjauksen erilaisten palveluiden piiriin.

Liikuntapalveluiden työtä ohjaa vuoden 2026 keväällä hyväksytty liikkumisohjelma. Strategisina tavoitteina on parantaa yhdenvertaisia liikkumisen mahdollisuuksia, poistaa liikkumattomuutta ja edistää liikkumista. Tavoitteisiin vastataan erilaisin toimenpitein, joita ovata esimerkiksi tarjottavien olosuhteiden kehittäminen entistä paremmiksi. Yhdenvertaisuuden lisäämiseen vastataan tarjoamalla matalan kynnyksen palveluita, kuten elintapa- ja liikuntaneuvontaa laajasti ja saavutettavasti sekä keräämällä käyttäjiltä palautetta palveluiden saavutettavuudesta.

Taloudellisten haasteiden keskellä liikuntapalveluissa korostuvat edelleen vaikutusten arviointi, jonka avulla tavoitellaan olemassa olevia resurssien tarkoituksenmukaisempaa kohdistamista. Resurssien kohdistamisen tarkentamisella on mahdollista kehittää palvelutarjonnan kokonaisuudesta entistä eheämpi ja sujuvampi. Resurssien tarkentamisen lisäksi keskeisenä toimintatavoitteena on kehittää palveluista viestimistä, jotta yhä useampi kuntalainen löytäisi itselleen sopivia liikkumisen ja liikunnan muotoja.

Kirjastopalveluissa keskeisin asia on palveluiden kehittäminen kaikkia kuntalaisia ajatellen. Keskustan ja Tupoksen alueella kirjasto tarjoaa omatoimikirjaston lisäpalveluajan lisäksi yhteisiä kokoontumistiloja niin yhdistyksille kuin vapaasti järjestyville kuntalaisillekin. Demokratia ja kuntalaisten kuuleminen korostuu entisestään kirjastopalveluissa.

Yhtenä tavoitteena vuosille 2026 - 2027 on kehittää Limingan kirjastosta entistä saavutettavampi, osallistavampi ja monikanavaisempi ympäristö erityisryhmien lapsille ja nuorille Erityisen hyvää kirjastotyötä -hankkeen myötä.

Tavoitteena on varmistaa, että myös erityistä tukea tarvitsevat peruskouluikäiset kuntalaiset voivat hyödyntää kirjaston palveluja yhdenvertaisesti muiden kanssa, ja että kirjasto toimii heille turvallisena, kannustavana ja innostavana tilana.

Kulttuuripalveluiden kohdalta vuoden tärkein toimenpide on kulttuuriohjelmaan kirjattujen tavoitteiden toteuttaminen ja juurruttaminen osaksi liminkalaisten arkipäivää.

Limingan 550-vuotiaassa historiassa kulttuurilla ja sen tekijöillä on ollut merkittävä rooli, sellainen sen tulee olla myös tulevaisuudessa. Juhlavuotena valmistuvassa Limingan tarina- teoksessa pyritään tuomaan merkkihenkilöiden huomioimisen lisäksi myös tavallisten kuntalaisten tarinoita ja heidän vaikutustaan kuntamme kehittymiseen.

Museoalueen päätavoite on rakennusten korjaussuunnitelman ja sen vaatimien resurssien varmistaminen tulevien vuosien talousarvioihin. Juhlavuotena uusitaan Vilho Lampi -museon perusnäyttely, sekä tuodaan Lammen taidetta esille Limingan alueella mm. ikkunateippausten avulla.

Lakeuden kansalaisopiston keskeisenä tavoitteena vuonna 2027 on lisätä toiminnan saavutettavuutta ja vahvistaa kuntalaisten osallistumista opiston toimintaan. Toiminnassa painotetaan alueellisen yhteistyön kehittämistä, opiston tunnettuuden ja näkyvyyden vahvistamista sekä kuntalaisten osallisuuden edistämistä.
Keväällä 2027 toteutetaan kuntalaiskysely, jonka avulla kartoitetaan kuntalaisten koulutustarpeita, kurssitoiveita ja toiminnan kehittämistarpeita. Kyselystä saatavaa tietoa hyödynnetään toiminnan ja tulevan kurssitarjonnan suunnittelussa ja kehittämisessä.

Palvelualueen strategiset tavoitteet

LIMINKA ON ELINVOIMAINEN JA HOUKUTTELEVA KUNTA

Strategian tavoitteet liittyvät väestön ja nettomuuton kehitykseen, yrityksiin ja työpaikkoihin sekä Limingan asemaan matkailukohteena.

Strateginen tavoite (kuntastrategia)	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite
Väestönkasvu ja nettomuutto positiivinen			
Työpaikkojen ja yritysten määrä kasvaa			
Liminka on vetovoimainen luonto-, liikunta-,			

kulttuuri- ja tapahtumamatkailun kohde Pohjois-Suomessa			

MAANKÄYTTÖ, ASUMINEN, LIIKENNE JA VASTUULLISUUS

Strategian tavoitteet koskevat tonttitarjontaa, asuntokannan kehittämistä, kuntakeskusta, palveluja sekä saavutettavuutta ja liikenneyhteyksiä.

Strateginen tavoite (kuntastrategia)	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite
Riittävä tonttitarjonta asukkaiden ja yritysten tarpeisiin			
Asuntokanta kehittyy ja monipuolistuu			
Elävä kuntakeskus ja toimivat palvelut			
Saavutettavuus ja liikenneyhteydet paranevat			

TALOUDEN TASAPAINO JA JOHTAMINEN

Strategian tavoitteet painottavat kuntakonsernin tasapainoista taloutta, henkilöstön hyvinvointia ja osaamista sekä hyvää johtajuutta.

Strateginen tavoite (kuntastrategia)	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite
Kuntakonsernin talous on tasapainossa			
Hyvinvoiva, osaava ja kehityshakuinen henkilöstö	Päivitetään henkilöstöohjelma uuden kuntastrategian pohjalta	Henkilöstöohjelman valmistuminen	Päivitetty henkilöstöohjelma on hyväksytty vuoden 2027 loppuun mennessä. Tunnistaa osaamisen

	Kartoitetaan organisaation osaamisen kehittämisen tarpeet	Kartoitus toteutettu	tarpeet koko organisaatiossa.
	Toteutetaan tavoitekeskustelut koko henkilöstölle	Tavoitekeskusteluiden toteutumis-%	100 %
	Toteutetaan työhyvinvointikysely		
	Henkilöstön hyvinvointia tukevien toimenpiteiden toteuttaminen (pilotit vaka, liikuntaryhmät, vartut, epassi)	Sairauspoissaolopv:t / työntekijä	Sairauspoissaolot vähentyvät
	Tekoälystrategian luominen	Tekoälystrategian valmistuminen	Tekoälystrategia on hyväksytty vuoden 2027 loppuun mennessä.
Tuetaan hyvää johtajuutta	Jalkautetaan kuntastrategia osaksi henkilöstön arkea, johtamista ja toiminnan suunnittelua	Strategian käsittely palvelualueilla ja työyhteisöissä	Strategia käsitelty kaikissa yksiköissä
	Varmistetaan kuntastrategian huomioiminen valmistelussa ja päätöksenteossa	Toteutunut työpaja valtuustolle	Strategian jalkautuminen päätöksentekoon
	Vahvistetaan henkilöstön ymmärrystä oman työn yhteydestä kuntastrategiaan	Henkilöstökyselyn tulos	Vähintään 80 % henkilöstöstä kokee tunnistavansa oman työnsä yhteyden kuntastrategiaan
	Vahvistetaan strategista johtamista ja esihenkilöiden osaamista säännöllisillä strategisilla esihenkilöpalavereilla	Toteutuneiden strategisten esihenkilöpalavereiden määrä	Vähintään neljä strategista esihenkilöpalaveria, joiden koulutukselliset teemat on johdettu kuntastrategiasta.
	Käynnistetään kuntakonsernin valmiussuunnittelun ja jatkuvuudenhallinnan päivitys	Päivityssuunnitelman valmistuminen	Päivityssuunnitelma on laadittu ja valmiussuunnitelmien päivittäminen

	muuttuneen toimintaympäristön perusteella Vahvistetaan kunnan suunnitelmallista ja yhdenmukaista edunvalvontaa ajantasaisen tilannekuvan avulla.	 Edunvalvontamuistion valmistuminen ja ajantasaisuus	on käynnistetty vuoden 2027 aikana Kunnan keskeiset edunvalvontatavoitteet on koottu luottamushenkilöiden saatavilla olevaan muistioon, joka päivitetään vähintään kaksi kertaa vuodessa.

HYVINVOIVAT KUNTALAISET

Strategian tavoitteet liittyvät hyvinvoinnin ja aktiivisen elämäntavan edistämiseen sekä kuntalaisten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistamiseen.

Strateginen tavoite (kuntastrategia)	Palvelualueen toimenpide	Mittari	Mittarin tavoite
Liminka tukee kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä ja aktiivista elämäntapaa	Tarjoamme matalan kynnyksen neuvonta- sekä tukipalveluita terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen Mahdollistetaan entistä useamman kuntalaisen aktiivisen elämäntavan ylläpitäminen parantamalla palvelujen esteettömyyttä Toteutetaan liikkumis- ja kulttuuriohjelmien tavoitteita suunnitellusti ja palveluverkon kehittämistarpeet tunnistaen	Kysytty asiakaskokemus palveluiden saavutettavuudesta, asiakasmäärät Tehtyjen esteettömyyskartoitusten määrä Toteutettujen liikkumis- ja kulttuuriohjelmien toimenpiteiden määrä	Asiakaskokemuksen trendi nousee, palveluilla tavoitetaan kaikenikäisiä kuntalaisia Esteettömien palveluiden määrä kasvaa Vähintään kaksi liikkumisohjelman sekä kulttuuriohjelman toimenpidettä toteutettu
Kuntalaisten osallisuus ja mahdollisuudet vaikuttaa oman kunnan kehittämiseen vahvistuvat	Palveluita muotoillessa kuunnellaan yhä enemmän kuntalaisia. Käytämme työssämme ennakkovaikutusten arviointia.	Kysytty asiakaskokemus palveluiden saavutettavuudesta ja toimivuudesta Ennakkovaikutuksen arviointien määrä	Asiakaskokemuksen trendi nouseva Toteutetaan vähintään yksi arviointi

	Toteutetaan hyvinvointisuunnitelman toimenpiteitä suunnitellusti Tuemme kylien aktiivista toimintaa ja vahvistamme yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa.	Toteutettujen hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden määrä Yhdistysten kanssa olevien kumppanuussopimuksien määrä osallisuustilaisuuksien määrä	Vähintään kaksi hyvinvointisuunnitelman toimenpidettä toteutettu Yhdistysten kanssa tehtävien kumppanuussopimusten määrä kasvaa osallisuustilaisuuksia vähintään neljä vuodessa

Henkilöstö ja koulutussuunnitelma

Henkilöstömäärä 31.12.	2024	2025	2025	2027
Vakinaiset, lkm.	18,5	18,5	19,5	19,5
Määräaikaiset, lkm	1	3	2	3
Sijaiset, lkm	0	0	0	0
Työllistetyt (vuoden aikana), lkm	2	2 (2kk)		
Kansalaisopiston sivutoimiset opettajat **Henkilöstö yhteensä**				20

Eläkkeelle jäänti (tehtävä)	2025	2026	2027
Kirjastovirkailija	0	0	1

Uudet vakinaiset virat/tehtävät	2025	2026	2027
Nuoriso-ohjaaja			1

Sijaistyövoiman tarve	2025	2026	2027
Tehtävä lyhytaikaisiin sijaistuksiin ei palkata sijaisia			

Työvoiman saatavuuden ongelma-alueet ja suunnitelmat osaamisen ja saatavuuden varmista-miseksi

Riskienhallinta